

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor depuse de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Rukundo Fabrice împotriva Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Direcția Azil și Apatridie cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Alexandru Adam, în interesele lui Rukundo Fabrice și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

(Dosarul nr. 3ra-164/25

NR. PIGD 2-23152302-01-3ra-24032025)

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Prima Instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: jud. O. Țurcan
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău jud. Gh. Mîra, V. Sîrbu, A. Braga

11 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererile de recurs depuse de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 26 octombrie 2023, Rukundo Fabrice, reprezentat de avocatul Alexandru Adam, s-a adresat în instanță cu cererea de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General pentru Migrație al MAI al RM, Direcția Azil Apatridie, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023 și obligarea de a acorda azil pe teritoriul Republicii Moldova cu statutul de refugiat.

2. În motivarea cererii a indicat că prin decizia nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023 a Direcției Azil și Apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație al MAI, i-a fost respinsă cererea de azil.

3. Reclamantul a comunicat că s-a născut la xxxxx, în or. Gitega, Burundia și este de naționalitate burund de religie creștină. A venit în Republica Moldova în anul 2022 cu scopul de a solicita azil. A menționat, cu privire la întoarcerea sa în țara de origine, că acest fapt este exclus din motiv că nu se simte în siguranță pe teritoriul acesteia din motiv că, în anul 2022, a venit în Republica Moldova, iar la baza plecării sale din țara de origine a stat teama de autoritățile de stat.

4. A susținut că, problemele au început în urma alegerilor locale din Burundia când președintele țării care a fost la putere, a dorit să prelungească al 3-lea mandat, fapt anticonstituțional și care contravine legislației naționale. În acel timp activa la „Radioul Public African” (RPA) din Burundia, iar după tentativa loviturii de stat din anul 2015, RPA a fost închis și incendiat de către Guvern, fiind acuzat de instigarea populației să participe la manifestații. Drept urmare, s-a refugiat în Rwanda, deoarece o parte din jurnaliști și personalul care activa la RPA erau încarcerati. Ulterior, în anul 2020, după decesul președintelui, a revenit înapoi în Burundia, sperând că odată cu alegerea noului președinte se va afla în siguranță. Suplimentar, a explicat reclamantul că în Burundia sunt 3 etnii, iar el făcea parte dintr-o etnie care nu făcea parte din Guvern. Estimează că, a fost amenințat de poliție în legătură cu faptul că va fi judecat și plasat în detenție.

5. A mai comunicat că posturile radio independente rămân închise, iar zeci de ziariști se află încă în imposibilitatea de a se întoarce din exilul autoimpus, iar cei care au rămas găsesc că este dificil să-și desfășoare activitatea în mod

liber, adesea ca urmare a hărțuirii din partea forțelor de securitate, lucru încurajat de discursul oficial care asociază mass-media nealiniată cu dușmanii țării.

6. Consideră că decizia contestată este pasibilă anulării, deoarece este ilegală în fond, fiind emisă contrar prevederilor Legii 270/2008 Privind azilul în Republica Moldova.

7. A susținut că pentru admiterea cererii de azil este necesară efectuarea unei aprecieri individuale, în care solicitantul să demonstreze că există justificarea temerilor sale de persecuție, la fel trebuie stabilită o legătură causală între actele de persecuție la care se presupune că a fost supus solicitantul de azil și decizia sa de a fugi din țară, motivele pentru care se solicită acordarea unei forme de protecție, de faptele relevante referitoare la țara de origine, de declarațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv de informațiile cu privire la faptul dacă a fost supus persecuției sau la posibilitatea de a fi persecutat sau expus unor vătămări grave la întoarcere în țara de origine iar în cazul în care nu se poate stabili această legătură este dificil de apreciat că acesta are nevoie de protecția unui alt stat.

8. În acest context a considerat necesar de a preciza că în motivarea deciziei de respingere observă faptul că Direcția Azil și Apatridie a IGM al MAI nu a efectuat o verificare minuțioasă a cererii de oferire a unei protecții pe teritoriul Republicii Moldova.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Rukungu Fabrice împotriva Inspectoratului General pentru Migrație al MAI cu privire la anularea deciziei nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 27 martie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 53), avocatul Alexandru Adam, acționând în interesele lui Rukundo Fabrice, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea de contencios. (f.d. 55-54)

11. La 28 mai 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a expediat pentru notificare participanților la proces copia hotărârii motivate a primei instanțe (f.d. 67), iar materialele cauzei atestă confirmarea recepționării copiei deciziei expediate.

12. La 29 mai 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 72), avocatul Alexandru Adam, acționând în interesele lui Rukundo Fabrice, a depus motivarea apelului împotriva hotărârii primei instanțe. (f.d. 72-75)

13. La acest capitol, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție, relevă că, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind în termen apelul depus de avocatul Alexandru Adam, în interesele lui Rukundo Fabrice, împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Alexandru Adam, în interesele lui Rukundo Fabrice și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, adoptată în cauza civilă la acțiunea înaintată de Rukundo Fabrice împotriva Inspectoratului General pentru Migrație al MAI al RM, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil. (f.d. 100, 101-114)

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel, analizând legalitatea hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, a constatat că instanța de fond corect a elucidat și constatat circumstanțele cauzei, a verificat și apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

16. Subsecvent, instanța de apel a precizat că, pentru admiterea cererii de azil, este necesară efectuarea unei aprecieri individuale, în care solicitantul să demonstreze că există justificarea temerilor sale de persecuție sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave, precum și, urmează a fi stabilită legătura causală între actele de persecuție sau vătămare gravă la care se presupune că a fost supus solicitantul de azil și decizia sa de a fugi din țară, motivele pentru care se solicită acordarea unei forme de protecție, faptele relevante referitoare la țara de origine, de declarațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv de informațiile cu privire la faptul dacă a fost supus persecuției sau la posibilitatea de a fi persecutat sau expus unor vătămări grave la întoarcere în țara de origine, or, în imposibilitatea stabilirii unei astfel de legături, devine dificil de apreciat, dacă acesta într-adevăr are nevoie de protecția unui alt stat.

17. La fel, instanța de apel a reținut că, la caz, se impune necesitatea de a stabili, dacă solicitantul protecției umanitare se află în pericolul de a fi supus persecuției sau vătămarilor grave în țara în care s-ar reîntoarce, existența unui sistem organizat de violări evidente ale drepturilor omului într-o țară neconstituind un motiv suficient pentru a se considera că o persoană ar fi expusă pericolului de persecuție sau riscului real de a fi supus unor vătămări.

18. Respectiv, în circumstanțele elucidate prin prisma actelor menționate supra, instanța de apel a constatat că Rukundo Fabrice a declarat că s-a născut la xxxxx, în or. Gitega, Burundia și este de naționalitate burund de religie creștină.

19. La fel, instanța de apel a reținut că Rukundo Fabrice, s-a adresat cu cerere de azil în Republica Moldova, invocând că a părăsit țara de origine și a venit în Republica Moldova în anul 2022 cu scopul de a solicita azil. Totodată a indicat că întoarcerea în țara sa de origine este exclusă, din motiv că nu se simte în siguranță pe teritoriul acesteia, la baza plecării sale fiind teama de autoritățile de stat.

20. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a reținut că, solicitantul Rukundo Fabrice în cadrul interviului realizat de Direcția de Azil și Integrare a Biroului Migrație și Azil al MAI, în prezența avocatului, a declarat că, motivul părăsirii țării de origine a servit faptul că în urma alegerilor locale din Burundia când președintele țării care a fost la putere, a dorit să prelungească al 3-lea mandat, fapt anticonstituțional și care contravine legislației naționale. În acel timp activa la „Radioul Public African” (RPA) din Burundia, iar după tentativa loviturii de stat din anul 2015, RPA a fost închis și incendiat de către Guvern, fiind acuzat de instigarea populației să participe la manifestații. După incendiu s-a refugiat în Rwanda, deoarece o parte din jurnaliști și personalul care activa la RPA erau încarcerati. Ulterior, în anul 2020, după decesul președintelui, a revenit înapoi în Burundia, sperând că odată cu alegerea noului președinte se va afla în siguranță. Suplimentar, a explicat că în Burundia sunt 3 etnii, iar el făcea parte dintr-o etnie care nu făcea parte din Guvern. Estimează că, a fost amenințat de poliție în legătură cu faptul că va fi judecat și plasat în detenție. Astfel, motivul solicitării azilului în Republica Moldova survine din teama de a reveni în țara de origine, unde consideră că viața și integritatea personală va fi pusă în pericol. Sub aspectul celor relatate, a notat că posturile radio independente rămân închise, iar zeci de ziariști se află încă în imposibilitatea de a se întoarce din exilul auto-impus, iar cei care au rămas găsesc că este dificil să-și desășoare activitatea în mod liber, adesea ca urmare a hărțuirii din partea forțelor de securitate, lucru încurajat de discursul oficial care asociază mass-media nealiniată cu dușmanii țării.

21. Instanța de apel a reținut că prin decizia nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023, Direcția Azil și Apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație al MAI, în temeiul art. 60 alin. (1), lit. c) din Legea privind azilul din Republica Moldova, a respins cererea de azil depusă de Rukundo Fabrice, pe motiv că nu îndeplinește condițiile necesare pentru recunoașterea statutului de refugiat conform art. 17 alin. (3) din Legea privind azilul în Republica Moldova și pentru acordarea protecției umanitare conform art. 19 din Legea privind azilul în Republica Moldova. În acest sens, instanța de apel a notat că potrivit pct. 22 din Manualul UNHCR privind proceduri și criterii de determinare a statutului de refugiat în baza Convenției din 1951 cu privire la statutul refugiaților, statutul de refugiat se aplică și oricărei persoane care datorită agresiunii externe, ocupației, dominației străine fie într-o parte a teritoriului fie în întreaga țară de origine sau a cărei cetățenie o are, este obligată să părăsească locul de reședință obișnuită pentru a căuta refugiu într-

un alt loc din afara țării sale de origine sau a cărei cetățenie o are. În corespundere cu pct. 29 din Directiva 2011/95/CE privind standardele minime, una dintre condițiile pentru a putea obține statutul de refugiat, în sensul articolului 1 secțiunea „A” din Convenția de la Geneva, este existența unei legături cauzale între motivele de persecuție, și anume cele legate de rasă, religie, naționalitate, opinie politică sau apartenența la un anumit grup social, și actele de persecuție sau lipsa protecției împotriva acestor acte. Totodată, actele de persecuție trebuie să fie de natura celor descrise de art. 17 din Legea privind azilul în Republica Moldova, iar motivele de persecuție urmează a fi apreciate prin prisma alin. (1) art. 46 din Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova

22. Instanța de apel a considerat că temerile invocate de solicitant nu se circumscriu trăsăturilor unui act de persecuție și că nu există o legătură cauzală între acestea și posibilele motive de persecuție, precum cele legate de rasă, religie, naționalitate, opinie politică sau apartenența la un anumit grup social, iar pe cale de consecință a reiterat poziția instanței de fond, potrivit căreia, la respingerea cererii de acordare a azilului pe teritoriul Republicii Moldova lui Rukundo Fabrice, s-a luat în considerare faptul că, solicitantul de azil nu a identificat nici un motiv de agresiune, dominație străină sau existența unor evenimente care au tulburat ordinea publică în localitatea sa natală, precum și în sudul țării.

23. În contextul celor menționate, instanța de apel a concluzionat că temerile invocate în acest sens de către reclamantul/apelant Rukundo Fabrice, în calitate de solicitant de azil fiind neîntemeiate din punct de vedere subiectiv și obiectiv, or, prevederile art. 1A din Convenția de la Geneva din 1951 cu privire la statutul refugiaților și art. 17 alin. (1) din Legea nr. 270 privind azilul în Republica Moldova nefiind aplicabile în speță.

24. În lumina celor reliefate supra, instanța de apel apreciază ca fiind justă soluția primei instanțe privind respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Rukundo Fabrice, prin care ultimul a pretins anularea deciziei nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023, cu obligarea autorității de resort să emită actul administrativ favorabil prin care să îi fie acordat azil pe teritoriul Republicii Moldova, or, decizia Direcției Azil și Integrale a Inspectoratului General pentru Migrație, a cărei legalitate a fost supusă verificării în cadrul prezentului proces de judecată, este întemeiată și justificată din punct de vedere factual și juridic și corespunde întru totul rigorilor și prevederilor legale ce țin de procedură și competența stabilită prin lege.

25. În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a remarca faptul că evaluarea/soluționarea cererii depuse de către reclamantul/apelant s-a desfășurat într-o manieră legală și în contextul unei motivări elocvente a discreției autorității publice, nefiind stabilite careva încălcări admise de către autoritate în cadrul examinării cererii acestuia, nefiind demonstrat că discreția decizională a pârâtului a fost valorificată într-o manieră arbitrară sau abuzivă.

26. Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată cerința reclamantului/apelant privind obligarea autorității pârâte să emită act administrativ individual favorabil, prin care să fie dispusă în privința acestuia aprobarea acordării azilului pe teritoriul Republicii Moldova, or, cadrul legal prevede clar condițiile și circumstanțele în care o astfel de cerere poate fi admisă, de care autoritatea publică abilitată urmează să se conducă în mod obligatoriu la examinarea unor asemenea solicitări.

27. La caz, a mai constatat instanța de apel că reclamantul/apelant Rukundo Fabrice nu a probat prin probe suficiente, concludente și pertinente, existența probabilității rezonabile de supunere a acestuia acțiunilor ce ar duce la încălcarea drepturilor sale fundamentale, care ar constitui acte de persecuție ce ar face aplicabile prevederile art. 45 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 270 privind azilul în Republica Moldova, nefiind probate temeri întemeiate de persecutare a solicitantului de azil, în țara sa de origine, pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică și datorită acestor temeri nu s-ar putea afla sub protecția țării a cărei cetățenie o deține, or, faptul că reclamantul bănuiește că ar putea fi supus răfuielii fizice și condamnat, nu constituie temeuri legale de acordare a unei forme de protecție pe teritoriul Republicii Moldova.

28. Subsecvent, instanța de apel a învederat că, reclamantul/apelant, nu a probat nici faptul că, în privința sa au fost aplicate careva acte de persecuție sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave la care urmează a fi supus în țara sa de origine, care ar fi suficient de grave prin natura sau prin repetarea lor pentru a putea constitui o violare gravă a drepturilor fundamentale ale omului, care să arate că, la revenirea sa în țară, acesta ar putea fi supus unui risc real de tratamente inumane.

29. În continuare, instanța de apel a notat că în conformitate cu prevederile art. 48 alin. (1) al Legii privind azilul în Republica Moldova, la evaluarea temerii bine întemeiate de persecuție sau a riscului real de a fi supus unor vătămări grave, autoritățile competente trebuie să se bazeze atât pe evenimente care au avut loc anterior părăsirii țării de origine, cât și pe cele care s-au desfășurat ulterior părăsirii țării sale de origine, iar în sensul dat, reclamantul/apelant nu a prezentat nici o probă în acest sens.

30. În contextul dat, instanța de apel a menționat faptul că, Rukundo Fabrice nu a individualizat nici o acțiune întreprinsă împotriva sa, ce ar pune în pericol viața sau integritatea acestuia, în defavoarea solicitantului de protecție internațională fiind conchis faptul că acesta a oferit o informație destul de generală privind temerea sa individuală. Astfel, temerea invocată de solicitant nu este una întemeiată și nu există o probabilitate reală ca în cazul întoarcerii în țara de origine, viața și integritatea corporală a acestuia să fie puse în pericol, nefiind prezentate suficiente probe pentru a considera că există o probabilitate rezonabilă ca solicitantul de protecție internațională să fie supus acțiunilor ce ar duce la încălcarea drepturilor sale fundamentale

care să constituie acte de persecuție ce ar face aplicabile prevederile art. 45 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 270 privind azilul în Republica Moldova.

31. În virtutea acestui fapt, instanța de apel a menționat că, în rezultatul examinării cererii reclamantului și a circumstanțelor importante pentru justa soluționare a acesteia, s-a concluzionat că solicitantul de azil Rukundo Fabrice nu a fost constrâns să părăsească țara sa de origine într-un mod forțat. Drept concluzie, a fost apreciat faptul că, la momentul depunerii cererii de către reclamant situația din țara sa de origine nu prezenta un pericol atât pentru viața cât pentru și securitatea acestuia în cazul întoarcerii în țara de origine. Or, luând în considerare informația din țara de origine a solicitantului de azil, s-a apreciat că nu au fost găsite informații referitoare la existența unor schimbări în situația din țară, care ar pune în pericol viața și libertatea persoanei în cauză și de asemenea, nu au fost găsite rapoarte care ar înregistra unele încălcări grave ale drepturilor omului.

32. În acest context, instanța de apel a relevat că instanța de fond corect a constatat temeinicia și legalitatea acțiunilor autorității pârâte la emiterea deciziei nr. 5565/23/DAA din 28 august 2023 privind respingerea cererii de azil, înaintate de Rukundo Fabrice. Or, instanța ierarhic inferioară a stabilit toate circumstanțele și raporturile juridice care au importanță pentru soluționarea cauzei, prin aprecierea corectă a probelor din dosar prezentate de participanții la proces și fiind aplicată corect legea materială și legea procedurală, astfel constatându-se legalitatea hotărârii primei instanțe în întregul ei.

33. În concluzie, instanța de apel, cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, a constatat că dosarul nu conține vreun element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză. Or, apelantul, utilizând calea de atac, nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

34. La 17 martie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d. 117), avocatul Ludmila Bolocan, acționând în interesele lui Rukundo Fabrice, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă. (f.d. 118-120).

35. În susținerea recursului s-a indicat motivele în fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar a menționat că instanța de apel la emiterea soluției a neglijat garanțiile pe care le oferă Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garanțiile principale care oferă protecție libertății de gândire, religie sau credință, formulate în două prevederi: art. 9 Orice persoană are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerile, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau

convingerea în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor. Libertatea de gândire, conștiință și convingeri este astfel privită în mare parte ca un drept individual adesea exercitat în comun cu alții.

36. A mai susținut că temerea bine-întemeiată de a fi persecutat pe criteriu de opinie publică se înscrie perfect în unul dintre cele 5 criterii ale Convenției de la Geneva privind statutul refugiaților din 1951.

37. Reprezentantul recurentului a menționat că Rukundo Fabrice este cetățean al Burundiei, care a fost deja în exil în Rwanda din cauza regimului din Burundia, după schimbarea regimului a revenit în țară, însă din cauza amenințărilor în adresa sa din partea polițiștilor nu a mai fost posibil să-și desfășoare liber activitatea în calitate de jurnalist la postul de radio public african, din care motiv a cerut protecție în Republica Moldova.

38. La 24 martie 2025, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, a expediat pentru notificare prin intermediul poștei electronice, în adresa Inspectoratului General pentru Migrație al MAI al RM, copia cererii de recurs depusă de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice, copia cererii de recurs, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f.d. 125).

39. Inspectoratul General pentru Migrație al MAI al RM la 28 martie 2025, a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind nefondat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

40. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

41. Art. 245 din Codul administrativ, relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

42. Art. 245¹ din Codul administrativ, prevede că:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la

rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

43. Art. 246 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

44. Art.195 din Codul administrativ, prevede că:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 25 septembrie 2024.

46. Totodată, din actele dosarului se atestă că, decizia motivată din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Ludmila Bolocan, care acționează în interesele lui Rukundo Fabrice, la data de 14 februarie 2025, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.115)

47. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că avocata Ludmila Bolocan, acționând în interesele lui Rukundo Fabrice, s-a conformat prevederilor legale și a depus cererea de recurs în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

48. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că din analiza prevederilor art. 245¹ din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

49. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevalid al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

51. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

54. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

55. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

57. n acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, 14 pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

58. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea cauza Botten vs. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, 7 și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea cauza Helmers vs. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

59. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursul depus de avocatul Ludmila Bolocan, în interesele lui Rukundo Fabrice, împotriva deciziei din 25 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc